

L 11 de setembre del 1878 el cap indi kiowa Satanta es va tirar des del balcó del segon pis de la torre on estava empresonat i va morir. Ara fa 125 anys del suïcidi de Satanta.

El dossier d'aquest mes d'EL TEMPS d'Història explica per què Satanta va decidir morir. Milions d'indis lliures van morir durant el segle XIX en l'Amèrica de les oportunitats i el progrés. Sovint s'ha afirmat que només l'Amèrica anglosaxona s'havia distingit per la seua actitud hostil a la població autòctona que ja vivia al continent en l'arribada dels europeus. I és cert que sobretot des de la independència de les tretze colònies angleses de la costa atlàntica, a la darrera del segle XVIII –quan va sorgir la nova nació americana, sovint considerada com la primera democràcia existent en el món–, els pobles indígenes del continent nord es van veure sotmesos a un sistemàtic extermini. Va ser el moment en què es produïren les massives migracions europees cap a la nova Amèrica, terra de promissió, que van iniciar el progressiu avenç en direcció cap a la costa del Pacífic, amb la qual cosa es donava lloc a l'emblemàtica “Conquesta de l'oest”.

L'altre 11 de setembre: el genocidi dels indis americans

Però l'hostilitat contra els indis no va ser una característica únicament dels anglosaxons. Els espanyols, primer, i els criolls, després de les independències d'Hispanoamèrica, es van distingir també per la seua actitud contrària als indígenes. Durant els tres llargs segles de colonització espanyola, els indis van ser espoliats de les seues terres, postergats a les feines més feixugues, sotmesos políticament i socialment, i en molts casos van patir no pocs episodis de genocidi. Només la política d'integració a la colònia i el mestissatge podria salvar la imatge de la colonització espanyola. Després de la colonització, la nova classe dominant dels criolls –els descendents dels primigenis espanyols colonitzadors– va culminar una obra d'espoliació i d'extermini, sobretot entre les poblacions indígenes que s'havien mantingut al marge de la dominació blanca i que seguien sent pobles lliures.

A fi de recordar un episodi en molts aspectes emblemàtic de la recent història del continent americà, Josep Miquel Santacreu, de la Universitat d'Alacant, i Antoni Marimon, de la Universitat de les Illes Balears, autors, juntament amb Joan del Alcàzar, del primer manual publicat en català sobre *Història Contemporània d'Amèrica* (Universitat de València, 2000), reconstrueixen les tràgiques vicissituds per on van transcórrer la vida de milers de dones i homes, que van ser víctimes de la xenofòbia i el racisme. La data de l'11 de setembre, doncs, també ens serveix per commemorar aquest genocidi.

“L'11 de setembre del 1878 el cap indi kiowa Satanta es va tirar des del balcó del segon pis de la torre on estava empresonat i va morir. Ara fa 125 anys del suïcidi de Satanta. Milions d'indis lliures van morir durant el segle XIX a l'Amèrica de les oportunitats i del progrés”